

OBSAH

	PŘEDMLUVA (MVDr. Jaromír Lát, CSc.)	14
1	HYGIENA A BEZPEČNOST PŘI PRÁCI (MVDr. Jiří Gola, CSc.)	17
1.1	Účel a význam hygieny v závodech masného průmyslu	17
1.2	Sanitační procesy preventivního charakteru	17
1.3	Sanitační procesy represivního charakteru	23
1.4	Stroje a zařízení pro provádění sanitace	42
1.5	Cizorodé látky přídavné	51
1.6	Cizorodé látky znečišťující a jejich rezidua	57
1.7	Škůdci a boj proti nim v závodech masného průmyslu	62
1.7.1	Škůdci z řad členovců a jejich hubení	62
1.7.2	Škůdci z řad hlodavců a jejich hubení	71
1.8	Osobní hygiena	76
1.9	Provozní hygiena	78
1.10	Bezpečnost při práci	84
1.10.1	Ochranné pracovní pomůcky, pracovní oděvy a pracovní obuv	86
1.10.2	Opatření ke zvyšování bezpečnosti při práci	94
2	JATEČNÍ VÝROBA (ing. Jiří Hlavinka, MVDr. Jaroslav Vrchlabský, CSc., MVDr. Jaromír Lát, CSc.)	96
2.1	Produkce jatečných zvířat (MVDr. Jaroslav Vrchlabský, CSc.)	96
2.2	Jatečná zvířata	101
2.2.1	Skot	102
2.2.2	Telata savá a vykrmovaná	104
2.2.3	Prasata	105
2.2.4	Ovce	106
2.2.5	Jiná jatečná zvířata	106
2.3	Nákup jatečných zvířat	106
2.3.1	Organizace nákupu a přeprava	106
2.3.2	Nákup v živém	112
2.3.2.1	Jatečný skot	112
2.3.2.2	Jatečná telata	114
2.3.2.3	Jatečná prasata	114
2.3.2.4	Jatečné ovce	115
2.3.2.5	Jatečné kozy	116
2.3.2.6	Jateční koně	116
2.3.3	Kontrolní porážka	117
2.3.4	Nákup v mase	117
2.3.4.1	Jatečný skot	120
2.3.4.2	Jatečná telata	124
2.3.4.3	Jatečná prasata	124
2.3.4.4	Jatečné ovce	127
2.3.5	Nutné porážky	128
2.4	Ošetření jatečných zvířat na jatkách	128
2.5	Jateční opracování (ing. Jiří Hlavinka)	129
2.5.1	Ošetření zvířat před porážkou	130

2.5.2	Omračování	131
2.5.2.1	Omračování skotu a koní	133
2.5.2.2	Omračování prasat	138
2.5.2.3	Omračování ovcí a koz	141
2.5.2.4	Závady při omračování	142
2.5.3	Vykrvování	142
2.5.3.1	Vykrvování skotu a koní	143
2.5.3.2	Vykrvování prasat	144
2.5.3.3	Vykrvování telat	145
2.5.3.4	Vykrvování ovcí a koz	145
2.5.3.5	Závady při vykrvování	146
2.5.4	Vnější opracování a příprava ke stažení kůže	147
2.5.4.1	Předpracování kůže u skotu	147
2.5.4.2	Paření, odstětinování a předpracování kůže prasat	149
2.5.4.3	Předpracování kůže telat, ovcí a koz	154
2.5.5	Stahování kůží	154
2.5.5.1	Stahování kůží skotu a koní	155
2.5.5.2	Stahování kruponů a celých kůží prasat	160
2.5.5.3	Stahování kůží ovcí a koz	163
2.5.5.4	Závady při stahování kůží	163
2.5.6	Vykolování	163
2.5.6.1	Vykolování skotu a koní	164
2.5.6.2	Vykolování prasat	165
2.5.6.3	Vykolování telat	167
2.5.6.4	Vykolování ovcí a koz	167
2.5.7	Půlení a konečná úprava kusů	168
2.5.7.1	Půlení a konečná úprava skotu, ovcí, koz a telat	168
2.5.7.2	Půlení a konečná úprava prasat	172
2.5.8	Vyšetření jatečných zvířat a masa (<i>MVDr. Jaroslav Vrchlabský, CSc.</i>)	174
2.5.9	Technické provedení linek (<i>ing. Jiří Hlavinka</i>)	178
2.5.9.1	Linka na porážení a jateční opracování skotu	178
2.5.9.2	Linka na porážení a jateční opracování prasat	179
2.5.9.3	Linka na porážení a jateční opracování lehkých telat	182
2.5.9.4	Linka na porážení a jateční opracování ovcí a koz	182
2.6	Vedlejší jateční produkty	183
2.6.1	Krev (<i>MVDr. Jaroslav Vrchlabský, CSc.</i>)	183
2.6.1.1	Vlastnosti a složení krve	183
2.6.1.2	Druhy krve	184
2.6.1.3	Těžení a ošetření krve	184
2.6.1.4	Konzervace krve	187
2.6.1.5	Skladování a doprava krve	189
2.6.1.6	Zpracování (využití) krve	189
2.6.1.7	Výhled	194
2.6.2	Kůže (<i>MVDr. Jaromír Lát, CSc.</i>)	194
2.6.2.1	Druhy a třídění kůží	196
2.6.2.2	Úprava a vážení kůží	198
2.6.2.3	Konzervace kůží	199
2.6.2.4	Balení, skladování a expedice kůží	203
2.6.2.5	Kontrola a přejímka kůží	203
2.6.2.6	Vady kůží	204
2.6.2.7	Výhled	204
2.6.3	Opažené droby	205
2.6.3.1	Hovězí a skopové dršťky	205
2.6.3.2	Telecí okruží s drštičkou	206
2.6.3.3	Hovězí a telecí tlamy (mulce)	206
2.6.3.4	Hovězí nohy	206

2.6.3.5	Telecí nožky	207
2.6.3.6	Závady	207
2.6.3.7	Výhled	207
2.6.4	Střeva	207
2.6.4.1	Stručný přehled technologie opracování střev	211
2.6.4.2	Vady střev	216
2.6.4.3	Výhled	217
2.6.5	Kosti	217
2.6.6	Chrupavky a šlachy	220
2.6.7	Živočišná vlákna	221
2.6.7.1	Štětiny	221
2.6.7.2	Hovězí chlupy	222
2.6.7.3	Koňské zíně a hřívý	222
2.6.8	Rohovina	222
2.6.9	Ostatní odpady	223
2.6.9.1	Konfiskáty	224
2.6.9.2	Tukové odpady	225
2.6.9.3	Obsahy trávicích soustav	225
2.6.9.4	Výhled	226
2.7	Žlázy a výměšky	226
2.7.1	Význam žláz a výměšků a některých dalších jatečních produktů	226
2.7.2	Těžení žláz a výměšků	229
2.7.3	Konzervace žláz a výměšků	231
2.7.4	Závady	232
2.7.5	Výhled	233
3	CHLAZENÍ MASA A DROBŮ PO PORÁŽCE (MVDr. Vladimír Pokorný, CSc).	234
3.1	Druhy jatečně opracovaného masa a drobů	234
3.2	Metody zchlazování masa	236
3.2.1	Rychlé zchlazování	236
3.2.2	Ultrarychlé zchlazování	238
3.2.3	Zchlazování drobů	242
3.3	Chlazení masa	242
3.3.1	Změny masa během zchlazování a chlazení	243
3.4	Technické vybavení rychlozchlazoven a chladíren	249
4	BOURÁNÍ MASA (ing. Josef Beneš)	250
4.1	Účel bourání masa	250
4.2	Vlastní proces bourání masa	250
4.2.1	Dělení a vykostování vepřového masa	251
4.2.1.1	Požadavky na surovinu	251
4.2.1.2	Způsoby technologického opracování a dělení vepřových půlek, způsoby vykostování a úpravy jednotlivých částí	252
4.2.1.3	Základní dělicí řezy pro dělení vepřové půlky na jednotlivé technologické celky	254
4.2.1.4	Základní technologické postupy při stahování, úpravě a vykostování vepřových půlek nebo jejich částí	255
4.2.1.5	Úprava syrového hřbetního sádla a plstí pro výsek	260
4.2.1.6	Požadavky jakosti pro hotové výrobky	260
4.2.1.7	Třídění vepřového masa pro výrobu	261
4.2.2	Dělení a vykostování hovězího masa	263
4.2.2.1	Požadavky na surovinu	263
4.2.2.2	Způsoby technologického opracování, dělení a vykostování hovězího masa	265

4.2.2.3	Základní dělicí řezy pro dělení hovězích čtvrtí na jednotlivé technologické celky	265
4.2.2.4	Základní technologické postupy při úpravě, dělení a vykostování hovězího masa	268
4.2.2.5	Požadavky jakosti pro hotové výrobky	280
4.2.2.6	Třídění hovězího masa	282
4.2.3	Dělení a vykostování telecího masa	283
4.2.3.1	Požadavky na surovinu	283
4.2.3.2	Způsoby technologického opracování, dělení a vykostování telecího masa	283
4.2.3.3	Základní dělicí řezy pro dělení telat na jednotlivé technologické celky	284
4.2.3.4	Základní technologické postupy při úpravě, dělení a vykostování telecího masa	285
4.2.3.5	Požadavky jakosti pro hotové výrobky	287
4.2.4	Dělení a vykostování koňského masa	289
4.2.4.1	Požadavky na surovinu	289
4.2.4.2	Způsoby technologického opracování, dělení a vykostování koňského masa	290
4.2.4.3	Základní technologické postupy při úpravě, dělení a vykostování koňského masa	290
4.2.4.4	Požadavky jakosti pro hotové výrobky	291
4.2.4.5	Třídění koňského masa pro výrobu	291
4.2.5	Dělení a vykostování skopového a kozího masa	292
4.2.5.1	Požadavky na surovinu	292
4.2.5.2	Způsoby technologického opracování, dělení a vykostování skopového, jehněčího a kozího masa	292
4.2.5.3	Základní dělicí řezy pro dělení skopců a jehňat	293
4.2.5.4	Základní technologické postupy při úpravě, dělení a vykostování skopového, jehněčího a kozího masa	293
4.2.5.5	Požadavky jakosti pro hotové výrobky	294
4.2.6	Dělení vnitřností	295
4.2.6.1	Dělení vnitřností pro výsek	295
4.2.6.2	Dělení vnitřností pro výrobu	296
4.3	Bourárny	296
4.3.1	Stroje a zařízení pro dělení a vykostování masa	296
4.3.1.1	Technická data a popis zařízení bourárenských linek	302
4.3.2	Stroje pro mechanickou separaci masa	307
4.3.3	Přísun a odsun masa v bourárnách	309
4.4	Pracovní výkony při dělení a vykostování masa	311
4.5	Dělení masa v některých jiných státech	312
4.6	Výhled	316
5	MASNÁ VÝROBA (MVDr. Jiří Gola, CSc., ing. Drahoslav Klíma, CSc., MVDr. Jaromír Lát, CSc., ing. Josef Ruzs, CSc.).	318
5.1	Maso jako výrobní surovina (MVDr. Jiří Gola, CSc.)	319
5.1.1	Hovězí výrobní maso	333
5.1.2	Telecí výrobní maso	335
5.1.3	Vepřové výrobní maso	335
5.1.4	Skopové a kozí výrobní maso	338
5.1.5	Droby	340
5.1.6	Krev	342
5.2	Přísady a pomocné látky (ing. Drahoslav Klíma, CSc.)	346
5.2.1	Přísady a pomocné látky základní	346
5.2.1.1	Sůl a solicí směsi	346
5.2.1.2	Voda	347
5.2.1.3	Koření	348

5.2.1.4	Sacharidické přísady	349
5.2.1.4.1	Mouka	349
5.2.1.4.2	Škrob	349
5.2.1.4.3	Kroupy	350
5.2.1.4.4	Žemle a strouhanka	350
5.2.1.4.5	Cukr	350
5.2.1.5	Bílkovinné přísady	350
5.2.1.6	Mléko	353
5.2.1.7	Veje	353
5.2.2	Povolené přísady a pomocné látky	353
5.2.2.1	Polyfosfáty	353
5.2.2.2	Askorbová kyselina	354
5.2.2.3	Ostatní přísady	354
5.2.3	Výhled	355
5.3	Solení	355
5.3.1	Teorie pronikání soli do masa	355
5.3.2	Vybarvovací pochody při solení	357
5.3.2.1	Barva masa	357
5.3.2.2	Teorie vybarvování	358
5.3.2.3	Prísady zlepšující vybarvení	359
5.3.3	Technologie solení	359
5.3.3.1	Solení na sucho	360
5.3.3.2	Solení při míchání	361
5.3.3.3	Solení v láku	361
5.3.3.4	Solení nastříkovaním	363
5.3.4	Zařízení na solení masa	364
5.3.5	Závady při solení	367
5.3.6	Výhled	367
5.4	Mělnění a míchání	367
5.4.1	Struktura masných výrobků	368
5.4.2	Teorie vázání vody a vzniku salámového díla	368
5.4.3	Faktory ovlivňující vaznost díla	369
5.4.4	Způsoby mělnění z mechanického hlediska	370
5.4.5	Technologie míchání díla	371
5.4.6	Zařízení pro mělnění a míchání	373
5.4.6.1	Řezačka	373
5.4.6.2	Kutr s otočnou mísou	373
5.4.6.3	Kontinuální mělnicí zařízení	375
5.4.7	Vady vzniklé při míchání	376
5.4.8	Výhled	377
5.5	Zásady výroby trvanlivých výrobků (<i>MVDr. Jaromír Lát, CSc.</i>)	377
5.5.1	Surovina	378
5.5.2	Mělnění (zrnění) surovin	379
5.5.3	Solení	379
5.5.4	Koření	380
5.5.5	Cukry	380
5.5.6	Startovací kultury	382
5.5.7	Plnění	383
5.5.8	Předsušení (zaležení)	384
5.5.9	Uzení	384
5.5.10	Sušení a zrání	385
5.5.11	Vady trvanlivých výrobků	391
5.5.12	Výhled	392
5.6	Plnění a narážení masných výrobků do obalů (<i>ing. Drahošlav Klíma, CSc.</i>)	393
5.6.1	Technologické obaly	393

5.6.1.1	Přírodní obaly	393
5.6.1.2	Umělá střeva z přírodních materiálů	393
5.6.1.3	Umělé obaly z plastů	395
5.6.1.4	Kovové formy, popř. formy z plastů	395
5.6.1.5	Textilní obaly	395
5.6.2	Požadavky na plnění	395
5.6.3	Postup plnění (narážení), oddělování a uzavírání obalů	396
5.6.3.1	Příprava obalů před narážením	396
5.6.3.2	Vlastní narážení a oddělování výrobků	397
5.6.3.3	Uzavírání obalů	398
5.6.3.4	Zavěšování naražených výrobků	398
5.6.3.5	Vady vzniklé při plnění a narážení	399
5.6.4	Zařízení pro plnění a narážení	399
5.6.5	Výhled	404
5.7	Tepelné opracování masných výrobků (<i>ing. Josef Rusz, CSc.</i>)	404
5.7.1	Základy tepelných pochodů	405
5.7.1.1	Způsoby sdílení tepla	405
5.7.2	Změny během tepelného opracování	408
5.7.3	Způsoby tepelného opracování	409
5.7.3.1	Druhy tepelných procesů	409
5.7.4	Faktory ovlivňující tepelný proces	415
5.7.4.1	Vliv teploty prostředí	417
5.7.4.2	Vliv relativní vlhkosti vzduchu	418
5.7.4.3	Vliv rychlosti proudění	418
5.7.4.4	Vliv suroviny	418
5.7.5	Optimální podmínky tepelného opracování	418
5.7.6	Uzení	419
5.7.6.1	Základní teoretické poznatky o udírenském kouři	419
5.7.6.2	Základní způsoby uzení	425
5.7.6.2.1	Tradiční způsob uzení	425
5.7.6.2.2	Elektrostatické uzení	426
5.7.6.2.3	Uzení v plynné fázi kouře	426
5.7.6.2.4	Uzení parním kouřem	427
5.7.6.2.5	Použití udicích preparátů	427
5.7.6.3	Technická zařízení pro uzení	428
5.7.6.3.1	Udírny	428
5.7.6.3.2	Vyvíječe kouře	434
5.7.6.4	Technologické postupy uzení	437
5.8	Sortiment masných výrobků (<i>ing. Drahošlav Klíma, CSc.</i>)	440
6	VÝROBA KONZERV A POLOKONZERV (<i>ing. Drahošlav Klíma, CSc., Richard Blanka, dipl. tech.</i>)	442
6.1	Rozdělení masných konzerv	442
6.2	Surovina	443
6.3	Obaly	444
6.4	Příprava konzerv před sterilací	447
6.4.1	Plnění	447
6.4.2	Uzavírání	448
6.4.3	Značení	450
6.5	Pasterace a sterilace	451
6.5.1	Vliv teploty na surovinu	451
6.5.2	Stanovení pasteračního a sterilizačního režimu	453
6.5.3	Způsoby sterilace	459
6.6	Skladování	461
6.6.1	Ošetření po sterilaci	461
6.6.2	Etiketování a balení	462

6.6.3	Vady	462
6.7	Hodnocení a vyšetřování konzerv a polokonzerv	463
6.8	Výhled	464
7	VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH ŽIVOČIŠNÝCH TUKŮ (<i>MVDr. Vladimír Pokorný, CSc.</i>)	465
7.1	Živočišné tuky a jejich vlastnosti	465
7.2	Způsoby výroby živočišných potravinářských tuků	470
7.2.1	Surovina a její třídění	471
7.2.1.1	Požadavky na surovinu	473
7.2.2	Technologické postupy	474
7.2.2.1	Řezání	474
7.2.2.2	Tepelné opracování	476
7.2.2.3	Získávání tuku ze škvarků	478
7.2.2.4	Oddělování tuku	481
7.2.2.5	Chlazení	482
7.2.2.6	Plnění a obaly	484
7.2.3	Kontinuální aparatury na výrobu živočišných tuků	484
7.2.4	Výtěžnost při škvaření a tavení živočišných tuků	493
7.3	Skladování	493
7.4	Požadavky jakosti pro hotové výrobky	495
7.4.1	Metody kontroly jakosti	498
8	VÝROBA ZMRAZENÉHO MASA (<i>MVDr. Mojmir Petříček</i>)	500
8.1	Význam a účel zmrazování	500
8.1.1	Konzervace potravin nízkými teplotami	500
8.1.2	Konzervace potravin zmrazováním	501
8.1.3	Různé způsoby zmrazování a jejich zhodnocení	503
8.2	Zmrazování masa	507
8.2.1	Požadavky na surovinu	507
8.2.1.1	Přeprava do mrazíren	507
8.2.1.2	Požadavky na jakost surovin	507
8.2.1.3	Úprava masa před zmrazováním	508
8.2.2	Technologie zmrazování	508
8.2.2.1	Zmrazování teplého masa	509
8.2.2.2	Zmrazování chlazeného masa	509
8.2.2.3	Zmrazování masa v půlkách a čtvrtích	509
8.2.2.4	Zmrazování děleného masa	510
8.2.2.5	Způsoby balení masa	511
8.3	Skladování zmrazeného masa	515
8.3.1	Skladování zmrazených půlek a čtvrtí	516
8.3.2	Skladování děleného masa v kartónech	517
8.3.3	Skladování děleného masa baleného do polyethylenu	518
8.3.4	Změny v masě v průběhu zmrazování a skladování	520
8.3.5	Kontrola masa ve skladech	521
8.3.6	Kapacitní údaje	521
8.4	Vnitrozávodová doprava a manipulace v mrazírnách	522
8.5	Rozmrazování masa	523
8.6	Zpracování zmrazeného masa	525
8.7	Výhled	525
9	EXPEDICE A ROZVOZ (<i>ing. Josef Beneš</i>)	527
9.1	Expedice masných výrobků	529
9.1.1	Technické řešení expedice masných výrobků	529
9.1.2	Přejímka zboží do expedice	531
9.1.3	Pracovní postup	531

9.2	Expedice výsekového masa	531
9.2.1	Technické řešení expedice výsekového masa	532
9.2.2	Přejímka zboží do expedice	534
9.2.3	Pracovní postup v expedici výsekového masa	534
9.3	Výstupní kontrola	535
9.4	Přepravní obaly	535
9.5	Rozvoz masa a masných výrobků	536
9.5.1	Podmínky pro přepravu masa a masných výrobků	536
9.5.2	Splnění dodávky	537
9.5.3	Návrh technického řešení místa skládky a předání masa a masných výrobků u odběratele	537
9.6	Záruční doby	539
9.7	Výhled	540
10	OBALY A OBALOVÁ TECHNIKA (<i>MVDr. Mojmir Petříček</i>)	541
10.1	Přehled obalů	542
10.1.1	Obaly z papíru a lepenky	542
10.1.2	Balení do skla	544
10.1.3	Plechové obaly	544
10.1.4	Plasty	545
10.1.5	Ostatní materiály	553
10.2	Technologie balení masa	560
10.2.1	Malospotřebitelské balení	560
10.2.2	Velkospotřebitelské balení masa	562
10.3	Technologie balení masných výrobků	563
10.4	Technická zařízení pro balení masa a masných výrobků	564
10.5	Technologické vady při balení masa a masných výrobků	565
10.6	Balení sádla	567
10.6.1	Malospotřebitelské balení sádla	567
10.6.2	Velkospotřebitelské balení sádla	569
10.6.3	Velkoobjemové balení sádla	569
10.7	Balení konzerv	569
10.8	Základní balicí technika	570
10.8.1	Zařízení pro skupinové balení	574
10.8.2	Zařízení pro vážení	574
10.9	Výhled	574
11	JAKOST A JEJÍ KONTROLA (<i>ing. Irena Vognarová</i>)	577
11.1	Význam kontroly	577
11.2	Požadavky na jakost	579
11.3	Hodnocení jakosti	581
11.4	Mezioperační kontrola	584
11.5	Kontrola hotových výrobků	586
11.6	Laboratoře v masném průmyslu	588
11.7	Výhled	589
12	ENERGETIKA (<i>ing. Stanislav Mareček</i>)	591
12.1	Zákonné měřicí jednotky	592
12.2	Fyzikální vlastnosti látek	597
12.2.1	Vzduch	597
12.2.2	Voda a pára	603
12.2.3	Zpracovávaná surovina	603
12.3	Zásobování teplem	605
12.3.1	Kotelny	605
12.4	Osvětlení	607
12.4.1	Denní osvětlení	608

12.4.2	Umělé osvětlení	609
12.4.2.1	Barva světla	616
12.4.2.2	Světelné zdroje	619
12.4.3	Návrh osvětlení	622
12.5	Potřeba elektrické energie, páry, plynu a vody na hlavních pracovních úsecích	625
12.5.1	Stáže a vykládací rampy	626
12.5.2	Porážky	626
12.5.3	Odvěšovny, rychlozchlazovny a zchlazovací tunely	626
12.5.4	Bourárny a expedice masa	627
12.5.5	Míchárny a narážkárny	627
12.5.6	Udírný	627
12.5.7	Sušárny trvanlivých salámů	628
12.5.8	Výrobní vařených výrobků a specialit	628
12.5.9	Konzervárny	628
12.5.10	Škvařírny	628
12.5.11	Mrazírny	628
12.6	Racionalizace spotřeby energie a vody	629
12.6.1	Možnosti racionalizace spotřeby elektrické energie	630
12.6.2	Možnosti hospodárnějšího využití tepla a vody	632
13	ODPADNÍ VODY (<i>Richard Blanka, dipl. technik</i>)	637
13.1	Charakteristika odpadních vod	637
13.2	Čištění odpadních vod	639
13.2.1	Mechanické čištění	639
13.2.2	Biologické aerobní čištění	644
13.2.3	Chemické čištění	650
13.3	Zpracování kalu a tuku	650
13.4	Dezinfekce odpadních vod	652
13.5	Měření objemu odpadní vody	653